

SKIVEKOMMUNE

Etablering af naturstier

En guide til borgere i Skive Kommune

Hvorfor etablere en natursti

Der kan være mange grunde til, at man ønsker at etablere en sti i naturen. Der er ligeledes mange overvejelser, man skal gøre sig, før man går igang. Hvem skal bruge stien? Hvilken type sti skal det være? Skal den gå et sted hen, eller skal det være en rundtur? Hvordan skal stien opmærkes og skiltes? Skal der etableres faciliteter i tilknytning til stien? Skal der være formidling i forbindelse med stien?

Naturstier i Skive Kommune

I Skive Kommune har vi en varieret og smuk natur. Vi har fjord, skove, heder, enge og søer. Det er dejligt at komme ud i naturen, hvad enten det er for en stille spadseretur med hunden, en tur på Mountain bike i høj fart eller en ridetur på hesteryg. Nogen vil gerne gå en lang tur - måske af flere dages varighed - andre vil gerne kunne gå en lille rundtur i deres lokalområde. Forskellige brugergrupper har forskellige behov.

I Skive Kommune har vi stier til mange forskellige brugergrupper. Nogle har kommunen etableret, nogle er etableret på lokalt initiativ. Nogle ruter vedligeholder kommunen, nogle bliver holdt af borgerne selv.

Men selvom der allerede er mange ruter i kommunen, kan man godt ønske sig flere.

Skive Kommune arbejder løbende på at forbedre natursti-nettet og kæde eksisterende ruter sammen. Lige nu arbejdes der på at lave en samlet plan for kommunens stier. Planen skal blandt andet bruges til at prioritere kommunens indsats på naturstiområdet fremover. Skal nogle af de eksisterende ruter forbedres? Hvilke ruter skal kommunen vedligeholde? Skal der etableres nye ruter og, i givet fald, hvor?

Ønsker man som borger at etablere en ny rute/natursti, kan man sagtens selv gå i gang. Som en hjælp her til har vi lavet denne guide, som hjælper dig på vej og fortæller, hvad du skal være opmærksom på i forbindelse med etablering af en ny sti eller opmærkning af en rute.

Rigtig god fornøjelse!

Stiens formål og målgruppe

Ofte opstår ønsket om en sti, fordi man gerne vil kunne komme ud i et bestemt område eller hen til et bestemt sted. Man kan ønske, at stien skal kunne bruges af gående, cyklende eller ridende eller af flere af brugergrupperne.

Førstnævnte har betydning for, hvor stien skal forløbe, det sidste hvordan stien skal udformes.

Er formålet, at man kan vandre en tur, er et trampespor ofte nok, men skal stien også bruges af cyklende og ridende, kan det være en fordel at etablere stien med en eller anden form for belægning, og man skal overveje, om det vil være en god idé at adskille de forskellige brugergrupper. Stiens underlag afhænger dog også af, hvor mange man forventer, der vil bruge stien, og hvor den anlægges.

Skal stien kunne benyttes af kørestolsbrugere og folk med barnevogn, er det nødvendigt, at den har en eller anden form for fast belægning.

Mange gange vil eksisterende markvej og stier kunne indgå som en del af naturstien.

Faciliteter

Man skal også gøre sig overvejelser om der skal etableres faciliteter i tilknytning til stien.

Skal der for eksempel være en parkeringsplads? Skal der være borde og bænke? Eller skal der måske etableres et madpakkehus, en bålhytte, en grillplads, et fugletårn, et shelter eller en heste-pausefold?

Opmærkning og skiltning

En ordentlig opmærkning af ruten er vigtig. Opmærkningen vil ofte være i form af træpæle med pile, hvor ruten krydses af andre spor, veje eller stier, og der derfor kan være mulighed for at gå forkert.

Man kan også vælge at opsætte vejvisere, som fortæller, hvor man kommer hen, hvis man går i en given retning.

Eksempel på en piktogrampæl med rute-markering og vejvisere

Ofte vil man også vælge at opsætte kortborde, hvor ruten starter, og eventuelt andre steder undervejs, som viser rutens forløb på et kort og opridser reglerne for færdsel i naturen.

Eksempel på et kortbord med ruteoversigt

Her ud over kan der også opsættes kortborde, hvor der er noget interessant at fortælle rundt på ruten, og/eller der kan laves en vandretursfolder, som fortæller, hvad man kan se og opleve undervejs eller man kan formidle historierne digitalt for eksempel via en app til mobiltelefonen eller ved hjælp af QR-koder.

Etablering af en natursti - hvordan?

Der er mange ting, man skal være opmærksom på, når man ønsker at etablere en natursti. Hvem ejer jorden, og er de med på ideen? Er der nogle restriktioner eller beskyttelser på jorden? Hvem skal anlægge stien og vedligeholde den? Og hvor skal pengene komme fra?

Lodsejeraftaler

Som det allerførste skal man sikre sig, at lodsejerne er med på ideen. Det gælder både, hvis man ønsker at opmærke en rute af en allerede eksisterende vej eller sti, og hvis man vil etablere en ny sti eller et nyt spor.

Man bør tage ud og snakke med de berørte lodsejere. Hvis de er med på ideen, kan der eventuelt indgås en skriftlig aftale om vilkårene for opmærkning, etablering og vedligehold. Et eksempel på en lodsejeraftale findes i bilag 1.

Der kan være mange årsager til at en lodsejer ikke ønsker en sti på sin jord. Spørg eventuelt ind til, hvad der vil skulle til, for at lodsejeren vil kunne acceptere en sti. Måske ønsker han blot, at den skal gå længere væk fra hans ejendom, forløbe i skel eller andet. Det kan derfor også være en fordel ikke altid at have en færdig plan med ud til lodsejeren, men blot starte med at præsentere ideen.

Hvis en lodsejer er skeptisk over for en sti på hans jord, fordi han frygter, at folk vil gå med løse hunde eller smide affald, kan man måske aftale en forsøgsperiode, hvor man åbner op for færdsel. Hvis lodsejeren oplever problemer i perioden, vil han kunne bede om at få ruten nedlagt igen.

Når man planlægger en sti, skal man så vidt muligt undgå at komme for tæt på beboelse. Det er desuden

ikke hensigtsmæssigt for eksempel at lægge stien tværs over en mark. Følg, så vidt muligt, skel, grøfter, hegn og lignende.

Etablering af en rute eller sti

Hvordan ruten skal etableres afhænger af formålet. Nogle gange vil der være eksisterende stier og veje, som ruten helt eller delvist vil kunne forløbe ad. Andre gange kan det være nødvendigt at etablere en ny sti.

En ny sti kan være alt fra et trampet spor, der holdes vedlige af folks færdsel, til en sti anlagt med stenmel, grus eller asfalt.

Et trampespor kræver selvsagt ikke den store investering, mens omkostningen til at etablere en sti med stenmel eller asfalt kan løbe op i flere tusinde kroner per løbende meter.

Er underlaget vådt, kan det være nødvendigt at hæve stien eller at etablere træbroer (spange) til at gå på.

Er stien en trampesti, vil man måske godt kunne acceptere, at den på nogle tider af året er våd og derfor svær eller umulig at færdes på. Det sammen gælder for en sti, der løber på stranden langs kysten.

Skal stien bruges af forskellige brugergrupper, kan man overveje, om færdslen skal adskilles. Gående, cyklende og ridende kan godt bruge de samme stier, men det kræver selvfølgelig, at man tager hensyn til hinanden.

Man har især som ridende og cyklende et stort ansvar for at tage hensyn til de gående. Det kan være meget skræmmende og potentielt farligt, hvis en stor hest kommer galoperende eller en flok mountainbikerytter kommer cyklende i høj fart. Er det muligt, vil det derfor altid være en fordel at lave adskilte stier til de forskellige brugergrupper. Er det ikke muligt, vil man eventuelt kunne opfordre til hensynsfuld færdsel ved at opsætte nogle retningslinjer.

Etablering af handicapvenlig sti

Skal stien kunne bruges af gangbesværede og kørestolsbrugere, vil det kræve, at underlaget er jævnt og tørt. Det vil ofte kræve et stien anlægges med stenmel eller asfalteres og den skal være minimum 2,2 m bred, hvis to kørestole skal kunne passere hinanden.

En sådan sti er også velegent til småbørnsfamilier med barnevogn.

Drift

Inden man etablerer en ny sti eller rute, skal man altid have en klar aftale om, hvem der skal vedligeholde ruten efterfølgende.

Skal man som borger selv stå for driften af en natursti kan man søge om tilskud til redskaber til vedligehold via Skive Kommunes Grøn Borgerpulje. Se mere på www.skive.dk.

Tilladelser og dispensationer

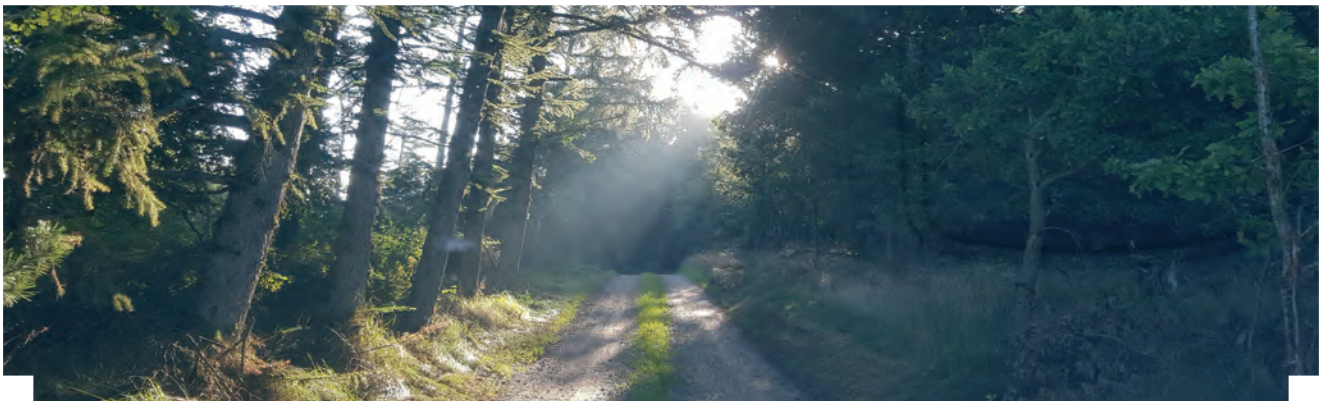
Man vil ofte ønske at en natursti skal gå, der hvor der hvor der er natur og smukke landskaber. Nogle naturområder er beskyttet af bestemte regler. Det bør derfor altid undersøges om, stien løber igennem et naturområde med en bestemt type beskyttelse. Man vil i nogle tilfælde skulle søge om dispensation til etablering af stien.

På Skive Kommunes kortinfo kan du se, om der er beskyttede naturområder, hvor du planlægger at anlægge din sti. Se mere på Geografisk Web på www.skive.dk.

I skemaet her under kan du se hvad du skal gøre og hvem du skal henvende dig til, hvis du ønsker at søge om dispensation fra de forskellige typer af naturbeskyttelse.

Tag eventuelt en snak med den myndighed, der administrerer naturbeskyttelsen. Der vil man kunne rådgive dig om, hvor og hvordan stien kan anlægges mest hensigtsmæssigt gennem det beskyttede område.

Område	Hvornår kræves dispensation?	Hvor søger man om dispensation?
§3-område <i>Områder beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3 – kan være eng, hede, mose, overdrev, strandeng eller sø</i>	Det er op til en konkret vurdering, om et tiltag kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3, så man bør altid henvende sig til kommunen.	Henvendelse til Natur, Byg & Miljø, Teknisk Forvaltning, Skive Kommune – tek@skivekommune.dk
Natura2000 <i>Områder udpeget af EU, som særlige beskyttelsesområder for sjælden natur, dyr og planter</i>	Det er op til en konkret vurdering, om et tiltag kræver dispensation fra Natura2000-beskyttelsen, så man bør altid henvende sig til kommunen.	Henvendelse til Natur, Byg & Miljø, Teknisk Forvaltning, Skive Kommune – tek@skivekommune.dk
Fredninger og beskyttelseslinjer <i>Arealfredninger, fredede fortidsminder, fredede sten- og jorddiger mm</i>	Det er op til en konkret vurdering, om et tiltag kræver dispensation fra en fredningsbestemmelse, så man bør altid henvende sig til kommunen.	Henvendelse til Natur, Byg & Miljø, Teknisk Forvaltning, Skive Kommune – tek@skivekommune.dk
Fredsskov <i>Skovarealer, der er omfattet af fredsskovpligt i henhold til Skovloven</i>	Anlæg i skove omfattet af fredsskovpligten kræver som udgangspunkt dispensation. Mindre anlæg, som for eksempel trampestier, vil dog kunne etableres uden dispensation. Det er altid op til en konkret vurdering, hvorfor det ønskede anlæg altid skal anmeldes til Miljøstyrelsen.	https://mst.dk/media/139134/ansoegningsskema.pdf Ansøgningsskemaet sendes til Miljøstyrelsen Østjylland, Vasevej 7, 8920 Randers NV, e-mail: ojl@mst.dk
Strandbeskyttelseslinjen <i>En zone fastlagt langs alle danske kyster – også Limfjordens kyst</i>	Om et anlæg inden for strandbeskyttelseslinjen kræver dispensation er op til en konkret vurdering. Der skal søges om dispensation hos Kystdirektoratet.	http://kysterne.kyst.dk/saadan-soeger-du-dispensation.html

Tilskudsmuligheder og fondssøgning

Når stiens forløb og type er planlagt, og de berørte lodsejere er med på ideen, er det på tide at tænke over, hvordan projektet skal finansieres. Der er flere muligheder for at søge om tilskud til etablering og opmærkning af stier samt faciliteter i tilknytning hertil.

Hvor kan man søge penge?

Fonde og puljer	Støtter	Flere oplysninger
Udlodningsmidler til friluftsliv Gående, cyklende og ridende kan godt bruge de samme stier, men det kræver, at man tager hensyn til hinanden.	Tilskud til materialer der forbedrer befolkningens mulighed for at opleve og forstå naturen.	www.friluftsraadet.dk
Kløverstier	Den første Kløversti i en kommune kan modtage tilskud på 25.000,-, nr. 2 kan modtage tilskud på 20.000,- kr, nr. 3 tilskud på 15.000,-. Tilskuddet er til skilte, stolper, pæle, infostandere mv. Derudover ydes der tilskud til indvielsesarrangement og/eller tryk af foldere. Skive Kommune har pt. en Kløversti ved Lem.	http://www.friluftsraadet.dk/kløverstier
Spor i landskabet	Tilskud til materialer til opmærkning og formidling på nye spor samt til afholdelse af arrangementer på eksisterende spor.	www.spor.dk
LAG Skive-Viborg	Tilskud til projekter, der har til formål at skabe attraktive levevilkår inden for landdistrikterne. Støtter blandt andet etablering af faciliteter til kulturelle aktiviteter og fritidsarrangementer, formidling af natur- og kulturarv samt rekreativ infrastruktur i forbindelse med naturarv.	www.lagskiveviborg.dk
Skive Kommunes Landsbypulje	Støtter udviklingsprojekter i Skive Kommunes landsbyer og landområder.	www.skive.dk/landsbyudvalget

Skemaet indeholder en oversigt over de mest oplagte fonde og puljer. Andre fonde kan dog også være relevante. Find mere om fonde på www.skive.dk/kommune-politik/fundraising/

Hvordan søger man om penge?

Der er meget forskelligt, hvad den enkelte fond ønsker, der skal indsendes for at søge om tilskud til et projekt.

Mange fonde giver ikke støtte til privatpersoner. Det er derfor en fordel, at man har en forening, som kan være ansøger.

Det er altid en god ide at udarbejde en projektbeskrivelse, som beskriver: Baggrunden for projektet, formålet og målgruppen, hvordan projektet skal gennemføres, af hvem og hvornår - forventede tidsplan og projektets økonomi.

Et eksempel på en skabelon, der kan bruges ved udarbejdelse af en projektbeskrivelse, kan findes i bilag 2.

Mange fonde har et ansøgnings-skema, som skal udfyldes.

Læs fondens formål, og hvad de støtter, godt igennem inden du laver en ansøgningen. Det er surt at spilde tiden på at søge en fond, der ikke støtter den type projekt, man søger til. Nogle fonde giver kun til arbejds løn mm. Kontakt eventuelt fonden for at finde ud af, om jeres projekt falder ind under deres formål.

Hjælp til fundraising og mellemfinansiering

Det er muligt at få hjælp til fundraising, hvis man synes det er for stor en mundfuld at gå igang med

selv. Man kan købe sig til hjælp hos private rådgivere. De vil også kunne hjælpe med planlægning og gennemførelse af projektet - mod betaling selvfølgelig.

Det er muligt at søge om at få dækket udgifterne til at hyre en fundraiser - læs mere på www.skive.dk.

Mange fonde udbetaler først tilskuddet, når projektet er gennemført. Derfor skal man selv kunne lægge pengene ud i mellemtiden. Har man ikke mulighed her for, kan man i nogle tilfælde søge om et lån hos Skive Kommune til mellemfinansiering. Dette kan dog først gøres, når projektet - her under den fulde finansiering - er helt på plads. Kontakt stikordinatoren (kontaktoplysninger på bagsiden) for at få oplyst, om dit projekt kan komme i betragtning til et mellemfinansieringslån.

Atale om opmærkning af natursti

Aftale mellem ejer af matr.nr. , Ejerlav, ejernavn og Skive kommune

Når aftalerne for afmærkning af ruten er på plads, vil ruten blive afmærket med pæle og pikto-grammer. Derudover vil ruten blive synliggjort i informationsfoldere og på diverse hjemmesider. På centrale steder på ruten vil desuden blive opsat informationstavler med tilhørende folderkasser.

Din tilladelse til afmærkning af rute på privat grund

Det kræver naturligvis tilladelse fra lodsejeren at afmærke ruter med pæle på privat ejendom. Vi vil derfor gerne have jeres tilladelse til at afmærke ruten som vist på kortbilaget.

Afmærkningen vil ske med træpæle med en højde på ca. 80 cm over jord-overfladen. Pælene vil blive placeret med passende afstand, så de ikke er til gene.

Da der er tale om en trampesti, vil stien primært fremstå som et smalt spor, hvis vedligeholdelse primært sker ved brugernes nedtrampning af vegetation i sporet. Hvor behovet måtte opstå for sparsom beskæring af grene langs sporet, vil dette blive udført af lokale efter aftale med lodsejeren.

Vedligehold/udskiftning af markeringspæle og infotavler vil blive udført af

Adgangsreglerne for adgangen til naturen

Det er tilladt at gå og cykle på veje og stier i det åbne land samt i skove. Ejeren har dog lov til at forbyde færdsel, hvis den er til væsentlig gene for privatlivets fred, for produktionen eller for dyre- og plantelivet. På dage, hvor der er jagt eller foregår intensivt landbrugsarbejde, kan færdslen også indskrænkes. Kommunen kan dog tilsidesætte et forbud mod færdsel, hvis det strider mod lovens intentioner.

Din accept

Det er planen, at ruterne skal etableres i foråret 2016. Vi vil derfor bede undertegnede ejer af matr.nr. ..., ejerlav om tilladelse til at Skive Kommune opmærker et ruteforløb, som vist på vedlagte kort samt at ruten bliver synliggjort på hjemmesider og i trykte informationsmaterialer.

Aftalen kan opsiges af begge parter med en måneds varsel fra den første i en måned. Senest tre måneder efter aftalens ophør vil Skive Kommune have fjernet de fysiske markering på ruten, og informationer om ruten på digitale og i trykte medier vil blive slettet.

, den

Skive , den

På vegne af ejerne af matr.nr. ..., ejerlav,

På vegne af Skive Kommune

Ejers navn

Navn

Projektbeskrivelse (skabelon)

1. Projektets målgruppe

(Hvem henvender projektet sig til / retter projektet sig imod?)

2. Baggrund for projektet

(Hvad er historien bag projektet / hvorfra kommer ideen / er det en del af et større projekt – led i en større plan?)

3. Projektets formål (herunder succeskriterier)

(Hvad er formålet med at gennemføre projektet / hvad skal der til for at projektet kan blive en succes?)

4. Projektets metode

(Beskrivelse af projektet – Hvordan gennemføres projektet /hvad skal der til for at projektet kan gennemføres?)

5. Resultat- og effektmåling

(Hvordan måles resultater og effekter af projektet?)

6. Projektets gennemførelse

(Hvem gennemfører projektet (evt. styregruppe, samarbejdspartnere m.fl.) / hvornår planlægges de forskellige aktiviteter at foregå (tids- og aktivitetsplan) / hvad er omkostningerne ved projektet og hvordan finansieres projektet (budget og finansieringsplan)?)

7. Projektets forankring

(Hvad skal der til for at projektet kan fortsætte efter projektperiodens udløb?)

8. Projektets perspektiv og synergieffekt

(Hvordan forholder projektet sig til andre lignende projekter?)

Ikke alle punkter er relevant for alle projekter. Nogle punkter kan eventuelt skrives sammen.

For yderligere inspiration til planlægning, etablering og drift af naturstier se Friluftsrådets guide

Stier

– inspiration til planlægning
og forvaltning

www.friluftsradet.dk

En let tilgængelig vejledning omkring reglerne for færdes i naturen findes på

www.oplevelmere.nu

Skive Kommune vil gerne være behjælpelig med sparring i forbindelse med projekter til etablering af naturstier og friluftsfaciliteter. Vi har ikke altid mulighed for at gå med ind i projektet, men vil gerne høre om jeres ideer og hjælpe jer på vej. Vi arbejder på at lave en stiplan for Skive Kommune. Planen vil komme til at indeholde en prioritering af, hvor kommunen fremadrettet vil arbejde med udvikling af naturstier.

For spørgsmål vedrørende naturstier i Skive Kommune eller etablering af nye stier kontakt

Stikoordinator
Anne Navrbjerg

Rådhuspladsen 2
7800 Skive

Mail: stier@skivekommune.dk

Teknisk Forvaltning
Byg & Miljø

Rådhuspladsen 2
7800 Skive

Tlf.: 9915 5500

Mail: tek@skivekommune.dk